

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 24.

DRÁMA

KÖZÉPSZINTŰ

ÍRÁSBELI VIZSGA

2013. május 24. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 120 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK

MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér!

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat! Kövesse a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó képeket, szövegrészleteket!
- Használja a helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

Eredményes munkát kívánunk

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK (30 pont)

SZÜLŐK ÉS GYEREKEK

1. Az alábbi drámarészletekben gyermekek vitáznak apjukkal és/vagy anyjukkal. Nevezze meg a szerzőt és a művet! (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

- a) „Apám, az értelemnél fényesebb javat
nem adtak eddig földieknek égiek. (...)
Engedj azért a vad szigorból és hajolj,
mert – hogyha ifjú ésszel ítélnem szabad –
legtöbbet ér az ésszel élő ember úgy,
ha teljes bölcsességig eljut egymaga:
de mert ilyen ritkán akad: az is derék,
ki embertársa jó szaván okulni tud.”

Szerző:..... Cím:.....

- b) „Hát nincs a fellegekben irgalom?
Hát nincs, ki fájdalmam mélyére lát?
Anyám, anyám, ne üzzetek világgá!
Halaszd el ezt a nászt – egy hétre csak!
Vagy vessétek meg nászi ágyamat
A kriptá mélyén...”

Szerző:..... Cím:.....

- c) „És majd jönnek a hidegek, a nagy orosz hidegek, a hóviharok és a fagyhalál...
(...) És majd jönnek a hóban kúszva a partizánok. Az övükben kés van. A
szájukban kés van... (...) És nem is kell az apunak bocsánatot kérni. Csak tessék
kiigazítani, amit mondott.”

Szerző:..... Cím:.....

3 pont	
--------	--

2. Fogalmazza meg egy-egy mondatban, hogyan változik meg ez a szülő-gyerek viszony a mű folyamán! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a)

.....
.....
.....

b)

.....

.....

.....

c)

.....

.....

.....

3 pont

SZÍNHÁZI NÉZŐ BESZÉL...

3. Nevezze meg, melyik színháztörténeti korszak színházának nézője írhatta volna az alábbi gondolatokat! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

a) „Nagy kerek tér lejtős domboldalon.

A tér közepén oltár. A tér többi része a tánc tér. (...) A domboldalon félkör alakban elhelyezett (...) padsor a nézőtér. (...) Hatalmas darab ég – messze látszik a tenger. Erdők, ligetek, délszaki növények fűszeres illata (...) A színelőadás valamivel napkelte után kezdődött, és napnyugtáig tartott. (...) A közönség zajosan nyüzsgött, mászkált, rágicsált, nyalakodott, lármázott. (...) tapssal, fütttyel, dörgő lábdobogással nyilvánította ki tetszését vagy elégedetlenségét.” (Honti Katalin: *Színház. Corvina Kiadó, Budapest, 2007. 9-15. o.*)

a színházi korszak neve: .....

b) „Az udvar a maga és köre számára színházat tartott fenn. A királlyal szövetséges polgárok színházai utánózták a királyi színházat. (...) Az udvari közönség kedvelte a parkban, szabad ég alatt játszott zenés pásztorjátékokat, szívesen látta a commedia dell’arte-t játszó olasz vándortársulatokat is, de télen is ragaszkodott a színházi élményhez. Ez az igény zárt, kis nézőterű, kisszínpados színháztermeket hozott létre. (...) Az udvari illemkódex (...) mindent agyonszabályozott. Az úri körök igyekeztek minél finomabbak lenni (...) Olyan választékosak voltak, hogy a szavak egy részét alantának nyilvánították. (...) Olyan szavakat, mint a vér, gyomor vagy éppen nadrág nem lehetett kimondani.” (Hegedűs-Kónya: *Kecskeének. Gondolat Kiadó, Budapest, 1969. 121-122. o.*)

a színházi korszak neve: .....

1 pont

4. Fogalmazzon 3-4 mondatban egy hasonló szöveget, melyet az angol reneszánsz színház nézője írhatott volna! (Összesen 2 pont.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 pont

ELMÉLETBEN

5. Tegye helyükre az összekeveredett mondatokat Bertolt Brecht az epikus színház és a drámai színház jellemző táblázatában! Írja a mondatok sorszámát a táblázat megfelelő részébe! (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

A színház epikus formája	A színház drámai formája

1. az ember változatlan
2. az ember változik és változtat
3. mindegyik jelenet önmagáért van
4. egyik jelenet a másikért van
5. a nézőt belehelyezi egy cselekménybe
6. a nézőt szembehelyezi a cselekménnyel

3 pont

GYAKORLATBAN

6. Az alábbi fényképen Sztanyiszlavszkij egy rendezésének egy jelenete látható. Írjon két olyan állítást a képről, amelyben megmutatkoznak a kortársak számára újszerű rendezési módszerei! *(Állításonként 1 pont, összesen 2 pont.)*

(Csehov: Ványa bácsi)

a)

.....
.....

b)

.....
.....

2 pont	
--------	--

NÉVKEVERÉS

7. Az alábbi hasonló nevű szereplők különböző művekben szerepelnek.

Nevezze meg a szerzőket és a művek címét, majd keressen és nevezzen meg élettörténetükből két párhuzamos vonást (hasonló élethelyzeteket, cselekedeteket, reakciókat stb.)! (Szerző, cím elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.) (Párhuzamos vonások elemenként 1 pont, összesen 4 pont.) (Mindösszesen 8 pont.)

Júlia		Juli	
Szerző:		Szerző:	
Cím:		Cím:	
Párhuzamos vonások			

Gertrudis		Gertrud	
Szerző:		Szerző:	
Cím:		Cím:	
Párhuzamos vonások			

8 pont

SZÁLLÓIGÉK

8. Az alábbi idézetek Madách Imre Az ember tragédiája című művéből valók. Párosítsa össze a szállóigévé vált idézeteket a szín megnevezésével, ahol elhangzanak! (Páronként 1 pont, összesen 4 pont.)

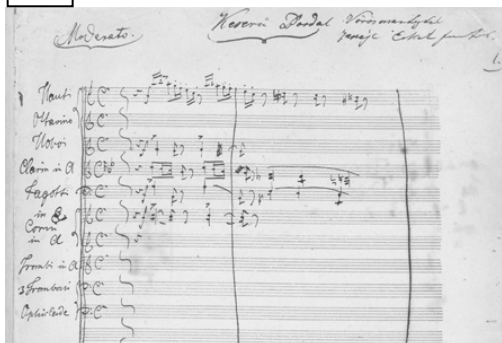
Szállóige	Szín neve
„Még a borsón is szépet álmodom.”	
„...hát egy i miatt is Mehetni illy elszántan a halálba?,”	
„Bakó, ügyes légy – órjást vesztesz el.”	
„Milliók egy miatt.”	

4 pont

MŰVÉSZEK

9. Mely, a színházi előadások létrehozásában közreműködő művész munkáját (munkaeszközét) láthatjuk az alábbi képeken?

1.

A művész: .....

2.

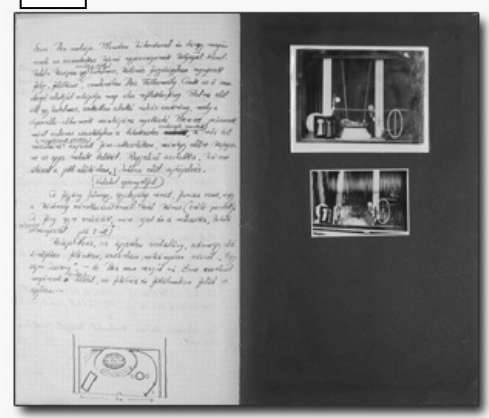
A művész: .....

3.

A művész: .....

4.

A művész: .....

4 pont

II. JELENETÉRTÉLMEZÉSHEZ,
A JELENET SZÍNHÁZI MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ KÖTŐDŐ,
ELEMZÉST ÉS ÉRTÉLMEZÉST IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK (30 pont)

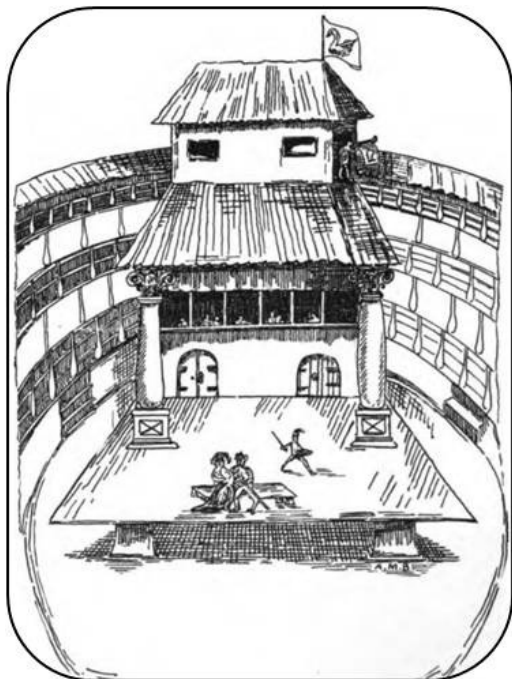
Olvassa el az alábbi szöveget, és válaszoljon a kérdésekre!

„...(az előadás) rendszerint kora délután kezdődik harsány trombitaszóval: bevonulnak a színészek, és ott ágálnak a nyílt színen, a körjük zsúfolódó tömegtől alig karnyújtásnyira. Az előadásmódot a helyzet hozza. Világítás nem kell, hiszen besüt a nap, függöny sem, mert nincs mit eltakarni. Díszlet sincs, el se férne, legfeljebb egy-egy jelzésszerű, stilizált tereptárgy vagy egy trónus, egy ágy, egy asztal. Miből támad hát a színház varázsa – ott, ahol semmi sincs? Már hogyan volna! Nincs semmi fölösleges, figyelemelterelő kellék, de megvan minden, ami az illúzió lényegének megteremtéséhez szükséges. Van közönség, van játéktér, van színész. (...) A játék több színtéren, megszakítás nélkül, gyorsan pereg. Hogy éppen hol és mikor, megmondja a szöveg: szavak festik a helyszínt, mérik az időt, keltik a hangulatot. „Most van az éjnek rémjáró szaka...” „A szép Verona tárul itt elénk...” S a közönség elhiszi, mert hisz a színészeknek (...) Ez a képzelet színháza, mely maga teremti (magából és magának) valóságot.” (Géher István: *Shakespeare-olvasókönyv. Tükörcépünk 37 darabban. Cserépfalvi Kiadó, Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1991. 22-23. o.*)

10. Oldja meg az alábbi feladatokat!

a) „A játék több színtéren, megszakítás nélkül, gyorsan pereg.”

Írja az üres téglalapokba a reneszánsz színpad játéktereinek nevét, és a kitöltött mezőket kösse össze az alábbi metszet megfelelő helyeivel! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

b) Nevezze meg, mi az a három „elem”, amely a szöveg szerint nem hiányozhat a reneszánsz színházból! (1 pont)

.....

c) Nevezze meg, mit jelentett az angol reneszánsz színházban a trombitaszó! (0,5 pont)

.....

d) Írjon még két szabadon választott példát a három említett díszletelemen vagy kelléken kívül, amelyet egy angol reneszánsz színházban használhattak! (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

.....

.....

e) Nevezze meg, mely drámákból való a szövegben előforduló két idézet! (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

„Most van az éjnek rémjáró szaka...” .....

„A szép Verona tárul itt elénk...” .....

7 pont	
--------	--

11. Olvassa el az alábbi Shakespeare-ről szóló szöveget, majd fejtse ki néhány mondatban, melyek azok a dramaturgiai és nyelvi jellemzők, amelyeket a klasszicizmus korában Shakespeare drámáinak hibáiként tartottak számon!

(3 pont)

„(...) zseni volt, hatalmas és termékeny, természetes és fenséges, ám műveiben hiába keresnénk a jó ízlésnek akár csak nyomát is, miként neki magának sem volt sejtelve sem a drámaírás szabályairól.” (Voltaire: *A tragédiáról*, 1734. Ford. Pór Péter. In: *Matura Klasszikusok: Romeo és Júlia*. Ikon Kiadó, 1992. 110. o.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 pont	
--------	--

Olvassa el az alábbi szövegrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre!

Shakespeare: Romeo és Júlia

(fordította Kosztolányi Dezső)

II. felvonás 5. szín

Capuleték kertje. Júlia bejön

JÚLIA

Éppen kilenckor küldtem el a dajkám.
Félóra múlva – mondta – visszatér.
Tán nem találta meg: de megtalálta.
Mily sánta! Ó, a szerelem heroldja
Csak gondolat lehet, mely tízszer oly gyors,
Mint árnyakat űző napfény a dombon:
Ezért galambok vonják a szerelmet.
Ezért van szárnya röpke Cupidónak.
A Nap mai útján a legmagasabb
Oromra hágott, három hosszú óra
Múlt el kilenctől délig – s mégse jön.
Jaj, csak szeretne s forna ifjú vére,
Fürgén röpülne dajkám, mint a labda.
Szavam hajítaná őt kedvesemhez
És vissza hozzám a szava.
Ki vén, halotti lárva van azon,
Lassú, nehéz, fakó, rest, mint az ón.
Na itt van.

Dajka és Péter jön

Ó, édes dadus, mi újság?
Hát megtaláltad? Küldd el a legényed.

DAJKA

Péter, várj a kapunál.

Péter el

JÚLIA

Szólj, drága dajkám. Jaj, milyen sötét vagy.
Ha bús a hír, meséld nekem vidáman.
Ha jó, ne rontsd az édes hír zenéjét,
Hogy morcos arccal muzsikálsz el.

DAJKA

Fáradt vagyok, hagyj egy kicsit pihennem:
Úgy fáj a csontom, annyit hajszolódtam.

JÚLIA

Add híredet, s odaadom a csontom.
Jöjj hát, beszélj, édes-édes daduskám.

DAJKA

Jézus, de sürgős! Nem tudsz várni kissé?
Nem látod-é, hogy nincs lélegzetem?

JÚLIA

Hát hogyne volna már lélegzeted,
Ha mondhatod, hogy "nincs lélegzetem"?
Hosszabb a mentség, hogy mért késlekedsz,
Mint az a hír, mit ezzel mentegetsz.
No jó-e, rossz-e? Erre válaszolj:
Nyugtass meg engem, jó, vagy rossz a hír?

DAJKA

Na, te ugyancsak szépen választottál. Értesz is te a férfiakhoz. Romeo: mi van azon a Romeón? Igaz, az arca csinosabb, mint akárkié, a lábszára is különb, mint bármelyik úrfié, a keze, a lába nem valami híres, de meg kell adni, senkiéhez se lehet mérni: nem éppen mintaképe az udvariasságnak, de annyi szent, kezes, mint a bárány. Eredj, kislány, s imádkozzál a jó Istenhez. Hát ti már megebédeltetek?

JÚLIA

Nem, nem. De mindezt tudtam azelőtt is.
Mit mond az esküvőnkéről, mit beszél ő?

DAJKA

Hogy lüktet a fejem... ez a bolond fej.
Úgy fáj, mint hogyha mindjárt szétrepedne.
A hátam is, emitt ni – jaj a hátam!
A lelken szírad, ha meghalok.
Mert egyre zargatsz, összevissza futtatsz.

JÚLIA

Nagyon, nagyon sajnállak, hogy beteg vagy.
Édes dadám, mondd, mit izent a kedves?

DAJKA

A kedvesed valódi úriember,
Nyájas, csinos, finom, erényes is.
És azt üzenteti – hol az anyád?

JÚLIA

Hol az anyám? Hát benn van a szobában.
Hol volna másutt? Mily furán felelgetsz.
"A kedvesed valódi úriember -
Hol az anyád?"

DAJKA

Jaj, jaj, én Szűzanyám!
Milyen heves vagy. Rajta-rajta, lelkem.
Ez az orvosság sajgó lábaimra?
Máskor magad fuss dolgaid után.

JÚLIA

Minek izélsz – szólj, mit mond Romeo?

DAJKA

Nahát, szabad-e elmenned ma gyónni?

JÚLIA

Szabad.

DAJKA

Akkor szaladj tüstént Lőrinc baráthoz.
Egy férfi vár ott. Asszonya leszel.
Ni, ettől a szótól kigyúlsz azonnal,
A hejehuja vér arcodba szökken.
Menj a templomba. Nékem más utam van,
Hágcsót kapok, melyen a kedvesed
Napszálltakor madárfészkébe mászik.
Mint ronda pesztra lótok szerteszéjjel,
De munkám terhét te viseled éjjel.
Most majd falok, rohanj, hogy révbe juss.

JÚLIA

Az égbe, égbe. Ég veled, dadus. *(El)*

12. Egészítse ki az alábbi hiányos szöveget! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

A színben a drámai szöveg mindkét jellegzetes formáját megtalálhatjuk. A Dajka megérkezéséig Júlia .....-ot mond, azután ..... formában folytatódik a jelenet.

1 pont

13. A szín elején Júlia nem nyugodt. Fogalmazza meg egy-két mondatban a mű történetéből kiindulva, miért nyugtalan! (1 pont)

.....
 .....
 .....
 .....

1 pont

14. Milyen érzések kavarnak Júliában? Nevezzen meg hármat ezek közül, és indokolja is az érzés okát! (Válaszelemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

a).....

indoklás: .....

b).....

indoklás: .....

c).....

indoklás: .....

3 pont

15. Írja le, milyen hasonlattel fogalmazza meg Júlia, hogy gyorsabb mozgást várna a dajkától! Indokolja, Ön szerint miért ezt a tárgyat használhatja Júlia a hasonlatban? (1 pont)

hasonlat:

.....

indoklás:

.....

.....

1 pont

16. A 16-17. sor az öregek és a fiatalok „nemzedéki” különbségéről szól. Fogalmazza meg egy mondatban, hogy a történet egészének ismeretében milyen többlet-jelentést adhatunk ennek a sornak! (2 pont)

.....
.....
.....

2 pont	
--------	--

17. A dajka érkezésekor a fáradtság és az öregkor nehézségeire hivatkozik. Fogalmazza meg egy mondatban, miért kelt ez komikus hatást a dráma előző jelenetének ismeretében! (1 pont)

.....
.....

1 pont	
--------	--

18. Fogalmazza meg röviden, mi a dajka személyes célja Júlia megváratásával, illetve ugyanez milyen dramaturgiai eszköz a szerző célja szerint! (Válaszonként 1-1 pont, összesen 2 pont.)

A dajka célja:

.....

A szerző dramaturgiai célja:

.....

2 pont	
--------	--

19. A dajka a prózai szövegrészében milyen komikus megoldással dicséri Romeót? (1 pont)

.....
.....

1 pont	
--------	--

20. Fogalmazza meg egy-két mondatban, milyen összefüggésben van a dajka dicsérete Júlia erkély-jelenetben kimondott szavaival! (2 pont)

*„Csak a neved ellenségem, csak az: -
Te önmagad vagy és nem Montague.
Mi az a Montague? se kéz, se láb,
Se kar, se arc, se más efféle része
Az embereknek.”*

.....

.....

.....

2 pont	
--------	--

21. „Mily furán felelgetsz” – mondja Júlia a dajkának. Írjon két idézetet a szövegből, mely példa Júlia mondatára! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

a).....

.....

b).....

.....

1 pont	
--------	--

22. Írjon két idézetet a szövegből, mely Júlia gyermeki személyiségjegyeit emeli ki! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

a).....

.....

b).....

.....

1 pont	
--------	--

**23. „Ni, ettől a szótól kigyúlsz azonnal,
A hejehuja vér arcodba szökken.”**

A fenti idézet a „szó-színház” szép példája. Milyen színészi játékelemet mond ki itt a szöveg? Fejtse ki röviden, miért és mi mindennek a kifejezésére használja ezt a módszert Shakespeare! (4 pont)

.....

.....

.....

.....

.....

4 pont	
--------	--

Feladatok	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylők		
1.	3	
2.	3	
3.	1	
4.	2	
5.	3	
6.	2	
7.	8	
8.	4	
9.	4	
Összesen	30	
II. Jelenetértelmezés		
10.	7	
11.	3	
12.	1	
13.	1	
14.	3	
15.	1	
16.	2	
17.	1	
18.	2	
19.	1	
20.	2	
21.	1	
22.	1	
23.	4	
Összesen	30	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	60	

Dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések		

javító tanár

jegyző

Dátum

Dátum